

Oslo, 15.04.20

Til Barne- og familiedepartementet

MiR – Multikulturelt Initiativ og Ressursnettverk- takker for muligheten for å komme med innspill til den nye samarbeidsstrategien for barn i lavinntektsfamilier.

Om MiR:

MiR er en forening drevet av og for foreldre med ulik etnisk og sosial bakgrunn. Med et multikulturelt blikk bidrar vi med informasjon, rådgivning og støtte i saker om barnehage, skole, familie- og samfunnsliv. MiR er en brobygger mellom familier og storsamfunnet, hvor målet er å oppnå økt livsmestring, gjensidig forståelse og likeverdig deltakelse for alle. Vi tilbyr ulike foreldrestøttende tiltak og har et integreringsperspektiv i vårt arbeid. Mange av våre tiltak er spesielt rettet inn mot lavinntektsfamilier i ulike minoritetsmiljøer.

MiR foreslår satsning på følgende innsatsområder i den nye samarbeidsstrategien:

Forebygge ved å styrke utsatte barnefamilier:

Familier med innvandrerbakgrunn og enslige forsørgere er overrepresentert blant husholdninger i vedvarende lavinntekt. Barn med innvandrerbakgrunn utgjorde 57,2 prosent av alle barn i lavinntektsfamilier i 2018. Denne overrepresentasjonen nødvendiggjør en økt satsning på flere forebyggende tiltak:

- Barnetrygden må fortsatt være en universell ordning for å unngå stigmatisering. Barnetrygden må økes for barn opp til 18 år. Barnetrygd må ikke føre til avkortning av sosialhjelp.
- Familier som bor i kommunale boliger må sikres trygge og stabile boforhold.
- En styrking av familievernet og andre foreldrestøttende tiltak. Det må bli enklere å få hjelp tidlig, og informasjonen om hvilken hjelp man kan få må være lett tilgjengelig på flere språk. Disse tiltakene må videre være kultursensitive i sin tilnærming. Det må tas hensyn til at det er flere måter å være familie og å oppdra barn på. Kultur- og mangfoldskompetanse må inn som en sentral og integrert del i alle helse- og sosialfaglige og pedagogiske utdanningsløp.
- Utsatte familier har ofte en sammensatt problematikk. De kan ha utfordringer med bolig, helse, arbeid, skole, språk osv. Dette fører til at mange ulike instanser, slik som NAV, barnevern, PPT osv er inne i en og samme familie med ulike saksbehandlere og ulike tiltak. Erfaringer fra MiRs arbeid tilsier at denne fragmenteringen fører til at mange familier ikke får den hjelpen de trenger. Dette gjelder spesielt i store barnefamilier med sammensatt problematikk og ofte bare en forsørger. Vi foreslår å etablere en tjeneste som koordinerer tiltak for disse familiene. Slik vil familiene lettere få oversikt over sine rettigheter og tilhørende støtteordninger. Med EN fast koordinator vil de ha noen å henvende seg til som kan veilede og støtte dem, og som kan ivareta familiens og dermed også barnas rettigheter.

FAFO-rapport 02:2020 «Trøbbel i grenseflatene» peker på at påpeker at manglende samhandling i oppfølging av utsatte barn og unge er et problem. Ansvar kan bli skjøvet mellom tjenester, informasjon glipper, og ingen tar ansvar for helhet eller koordinering av tjenestene. Det kan gjøre at behov ikke oppdages tidlig nok og at barn og unge ikke får den bistanden de har behov for.

Like muligheter til gjennomføring av utdanningsløp:

- Barnehage og skolefritidsordning bør være gratis og sterkt subsidiert.
- Skoledagen utgjør det meste av et barns våkne tid, og er den instansen som i størst grad kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Selv om skole er gratis for alle er forutsetningene for å kunne ta i mot læring veldig ulik for ulike barn. Barn som ikke har et trygt hjemmemiljø, som ikke får nok næringsrik mat, og som ikke har faglige og språklige forutsetninger for å kunne følge undervisningen står er særlig utsatt. MiR ønsker innføring av heldagsskole som kan møte også disse barnas behov på best mulig måte. Her bør fysisk aktivitet, gratis sunn og næringsrik mat, leksehjelp og språkstøtte for tospråklige barn inngå.
- Gratisprinsippet i skolen må gjelde, ikke bare i teorien men også i praksis. Selv om selve skolegangen er gratis har mange familier problemer med å betale for skoleturer, klassekasser og diverse sosiale arrangementer.

Deltakelse og inkludering i fritid, kultur og idrett:

MiR ønsker innføringen av Fritidskortet velkommen. Det er imidlertid viktig at det jobbes målrettet i kommunene for at dette skal komme barn og unge som trenger det til gode. Generell informasjon via brosjyrer o.l hvor familier selv må ta kontakt for å få benytte tilbudet kommer ikke nødvendigvis de som trenger det mest til gode. For at også de mest utsatte skal nås må de gis tilbudet direkte, på et språk de forstår. Fritidsaktiviteter er ukjent for mange foreldre med minoritetsbakgrunn. De bør gis en forklaring på hvorfor deres barn bør delta. En familiekoordinator, som nevnt under punktet om foreldrestøtte, kan være i posisjon til dette. Om kommunene skal bruke aktivitetsguider eller andre støttepersoner inn mot familier for å sikre deltakelse er det bra om disse spiller befolkningen. Man bør her arbeide aktivt for å rekruttere fra minoritetsbefolkningen. MiRs erfaringer med lokale koordinatore viser at en slik tilnærming bærer frukter.

Selv om aktiviteten i seg selv blir gratis med fritidskortet betyr ikke dette at alle barrierer for deltakelse er fjernet. Det må også sørges for at aktivitetene er tilgjengelige ved å opprette ordninger for kjøring og henting, og for lån av utstyr. Å opprette fadderordninger for å inkludere nye deltakere kan også være et aktuelt tiltak for å sikre inkludering.

Mange idrettslag og foreninger har stram økonomi og må i stor grad belage seg på dugnadsinnsats for foreldre for å få råd til uniformer, deltakelse i turneringer osv. For mange, deriblant aleneforsørgere med mange barn, er deltakelse i dugnad nærmest en umulighet. Det bør innføres støtteordninger som foreninger kan søke på for å kompensere for uteblitte inntekter fra dugnadsarbeid, loddsalg osv. Dette vil minske forskjellen i tilbudet i foreninger med ressursterke og ressurssvake foreldregrupper. En slik ordning kan også være et insentiv for foreningene for å jobbe aktivt med å inkludere barn fra lavinntektsfamilier i aktivitetene.

Ansvars- og kompetansedeling mellom stat, kommune og frivillig sektor:

Frivillig sektor, deriblant mindre organisasjoner og innvandrersamfunn, er ofte i en god posisjon når det gjelder å nå ut til sårbare barn og unge. Vi mener tilskuddsordningene som er tilgjengelige for disse organisasjonene må styrkes. Dette gjelder både kommunale og statlige ordninger. Flere ordninger bør gjøres treårige, slik at det blir mulig å jobbe målrettet over tid.

Nettverksbasert arbeid får informasjonen ut på et språk mottakerne forstår. For en del foreldre med lite kjennskap til det norske samfunnet er fritidsaktiviteter noe nytt og fremmed. For at foreldre skal la sine barn delta kreves det tillit til organisasjonen som arrangerer aktiviteten, og forståelse for viktigheten av aktiviteten. Vi må derfor også jobbe med foreldrene, og involvere dem. Mange innvandrersamfunn har gode forutsetninger for å få til dette. Det er også behov for å legge til rette for et godt samarbeid mellom de offentlige tiltak, idrett og landsomspennende organisasjoner, som har mange tilbud til barn og unge, og innvandrersamfunn, som har tillit i befolkningen og kan nå ut til de med størst behov.

Avsluttende bemerkning:

Familier som lever i vedvarende lavinntekt og spesielt sårbare grupper risikerer å bli hardest rammet av koronakrisen. Mange trangbødde familier har hatt utfordrende uker med hjemmeskole og hjemmebarnehage. Samtidig risikerer enda flere familier nå å havne i denne gruppen på grunn av økt arbeidsledighet. Det kan derfor være at også andre tiltak bør settes inn overfor lavinntektsfamilier etter hvert som man ser konsekvensene av pandemien. Derfor anbefaler MiR at Regjeringen vil be om nye innspill til samarbeidsstrategi for barn i lavinntektsfamilier også på et senere tidspunkt.

Vi utdyper gjerne våre innspill hvis ønskelig

Med vennlig hilsen

Hege Kristin Iversen

Daglig leder

Multikulturelt Initiativ- og Ressursnettverk